

Lelkésztovábbképzés

*a Tiszántúli Református
Egyházkerületben*

Programfüzet 2011

MEGBÉKÉLÉS HÁZA

5309 Berekfürdő

Berek tér 19.

Tel.: 59/ 319-011, 319-315

Fax: 59/ 319-223

e-mail: refberek@axelero.hu

<http://berekfurdo.parokia.net>

DEBRECENI REFORMÁTUS HITTUDOMÁNYI EGYETEM

4026 Debrecen

Kálvin tér 16.

Tel.: 52/ 516-826

Fax: 52/ 516-826

www.drhe.hu

HÉT CSILLAG

ÜDÜLŐ- ÉS KONFERENCIA-KÖZPONT

4934 Beregdaróc,

Alkotmány út 5.

Tel.: 06 (45) 706-195

Fax: 06 (1) 999-7475, 06 (45) 706-196

e-mail: info@hetcsillag.hu

www.hetcsillag.hu

Jegyzet:

.....

.....

.....

.....

.....

Kedves Lelkipásztor Testvérem!

Továbbképzésre az ember, a lelkipásztor több indíttatásból, illetve szándékból jelentkezhet és járhat.

Egyrészt a teológia, az egyház, a hivatás és a szolgálat iránti elkötelezettségből; azért, hogy bővítse ismereteit, információit, ezzel nem csupán a lexikális és intellektuális éhségének tehet eleget, hanem ezek az újonnan megszerzett ismeretek impulzusként, inspirációként is szolgálhatnak a mindennapi szolgálatokban. Hisz az újabb és újabb ismeretek és szakmai információk nélkül szolgálatunk könnyen egyhangúvá válhat, és unalmas ismétlésekbe torkollhat. Nem beszélve arról, hogy sokan csak a lelkeszi szolgálat egy-egy nehéz vagy speciális pillanatában döbbenünk rá arra: képzettségünk, kompetenciánk és ismereteink gyakran hiányosak, bővítésre, frissítésre szorulnak.

Másrészt ott van a kollégákkal, a szolgatársakkal való találkozás iránti igény. A közös problémák, kihívások, félelmek, de egyben sikerek és örömök kibeszélésének és elmondásának lehetősége szinte egyedi platformmá, fórummá teszi a szemináriumokat. Egyre nagyobb szükségét érezzük annak, hogy közösen keressük gondjainkra, problémáinkra a megoldásokat és lehetőségeket. Az egyéni tapasztalatok másokkal való megosztása, más tapasztalatainak megismerése egyaránt segítségül lehet mindenkinek. De a közös út és a közös útkeresés nem csak szakmai eszmecserét és együttgondolkodást eredményezhet, hanem valódi közösséggé is formálhat bennünket!

Ebből következik egy harmadik intenció is: az egymás megismerésének lehetősége. Lelkesztársadalmunk szélesnek és egyben színesnek is mondható generációk, a spirituális irányultság, tudományos vagy gyakorlati orientáltság szempontjából. A másik megismerése az egyház sokszínűségének megismerését rejtí magában. De egy-egy továbbképző kurzus, illetve szeminárium kiváló alkalma lehet az egymás megismerésén túl, a kollegiális, baráti, testvéri kapcsolatok kialakításának, amelyek akár gyülekezetek közötti kapcsolatok kialakulásához is vezethetnek.

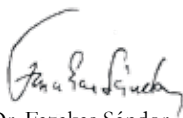
Végül motiválhat a részvételben a törvényi kötelezettség is, amely 2011. januárjától előírja a továbbképzéseken való részvételt, illetve hatévente 90 továbbképzési pont megszerzését. A Zsinati szabályrendelet megtalálható a Református Egyház 2010/ 7–8., valamint az Igazság és Élet 2010/3. számában, illetve a www.reformatus.hu és a www.lelkesztovabbkepzo.hu honlapokon.

Ebben az esztendőben két olyan lehetőség is adódik, amely összefüggő, egymásra épülő kurzusokból álló továbbképzést kínál, így magasabb kreditszám megszerzését teszi lehetővé kevesebb befizetés mellett, s amely formákat a következő esztendőben is folytatni szeretnénk. Bízunk benne, hogy többen is élni kívánnak ezekkel a lehetőségekkel.

Azzal a reménységgel indítjuk útjára ezt a programfüzetet, hogy minden lelkésztestvérünk, illetve szolgatársunk talál olyan szemináriumot, kurzust, amely segítségével ígérkezik szolgálataihoz, lelkészi munkájához, és nem csupán a szükség és kötelezettség motiválja a jelentkezésre és részvételre, hanem az ismeretekkel, a közösséggel és a másokkal való találkozás iránti igény, valamint a szolgálat, a jobb szakmaiság és az egyház ügye iránti elkötelezettség. Így nem is lehet bátrabb, s talán optimistább, de szebb zárómondat, minthogy:

Viszontlátásra szemináriumainkon!

Debrecen, 2011. január 25.

Dr. Fazakas Sándor

/Továbbképző Intézet vezetője/

Gyakorlati tudnivalók

Mint a korábbi években, idén is lehetőség van a testvér egyházkerületek továbbképzési programjában való részvételre – ezen szemináriumokon szerzett továbbképzési pontok kölcsönösen beszámításra kerülnek a kurzust jegyző képzőhely által kiadott teljesítésigazolás alapján. Más egyházkerületek programkiírásait a Református Továbbképző Intézet honlapján közzé tesszük.

Anyagi hozzájárulás a saját egyházkerület szervezésében meghirdetett kurzusok önrész feletti támogatásának mértékéig igényelhető (max 10.000,- Ft). Más egyházkerület lelkészének részvétele esetén az önrész (regisztrációs díj) feletti költségek támogatását saját egyházkerületnél kell igényelni. További információ a Továbbképző Intézet munkatársainál (tovabbk@drk.hu).

Akárcsak az elmúlt évben, kérjük az érdeklődőket, hogy éljenek az elektronikus ügyintézés adta lehetőség előnyével és a honlapon (www.lelkesztovabkpezo.hu) regisztrálva, illetve bejelentkezve válasszanak tanfolyamot. Természetesen a hagyományos jelentkezés eddigi formája is tovább él, postai úton a mellékelt jelentkezési lap visszaküldésével, faxon vagy elektronikus úton (tovabbk@drk.hu). A kurzusok leírását, illetve aktuális információkat (ajánlott irodalom, esetleges változások stb.) közzé tesszük honlapunkon.

Kurzusainkra szeretettel hívjuk és várjuk lelkipásztor testvéreinket mind a négy egyházkerületből!

A jelentkezés után a regisztrációs díj befizetésére csekket küldünk azoknak, akik nem a közvetlen banki átutalást választják.

A kurzusokra való jelentkezés határideje: 2011. március 1.

Lelkipásztori családi hét

Kód:
LT*11.1.

Időpont:	2011. június 20–25. (hétfő–szombat)
Helyszín:	Berekfürdő, Megbékélés Háza
Regisztrációs díj:	A helyszínen fizetendő.

**A jelentkezési lapokat közvetlenül
a Megbékélés Házába kérjük küldeni!**

Életre kelt történetek

Kód:
LT*11.2.

Előadók:	Dr. Bodó Sára /egyetemi docens, DRHE Gyakorlati Teológiai Tanszék, Katechetikai Központ/ Kustárné Almási Zsuzsanna /lelkipásztor, textiljáték-készítő/
Időpont:	2011. április 4–5. (hétfő–kedd)
Helyszín:	DRHE Katechetikai Központ
Csoportlétszám:	15-20 fő
Tanóra:	15
Regisztrációs díj:	12.000 Ft/fő

A történetmesélés egyik legősibb formája a bábozás, dramatizálás, hiszen a bábok elementáris erő hordozó figurák, amelyek sokszor archetipikus mintákat, jellemeket, karaktereket jelenítenek meg, életre keltik a történeteket.

Különösképpen igaz ez, amikor gyermekek között dolgozunk. Számukra ugyanis a bábok, babák valóban átlényegülnek abban a pillanatban, ahogy elkezdünk játszani velük. A játéknak ez a teremtő, felszabadító ereje eljuttathatja őket a katarzishoz, amire a szóbeli közlés nem mindig képes.

Éppen ezért nem elhanyagolható, vagy inkább újraéleszthető „módszer” lehet a bibliai történetek átadásában is. A rendelkezésünkre álló idő alatt ebbe a világba próbálunk betekinteni elméletben és gyakorlatban egyaránt, egy adott történet feldolgozásával.

Tábort szervező gyülekezet – gyülekezetépítő tábor

Kód:
LT'11.3.

Vezető:	Püski Lajos /lelkipásztor, Debrecen-Nagyerdő/
Időpont:	2011. május 6–7. (péntek este és szombat)
Helyszín:	Várhegy Üdülő, Sátoraljaújhely
Csoportlétszám:	50 fő
Tanóra:	9
Regisztrációs díj:	5000 Ft (lelkészeknek) 3000 Ft (laikusoknak)

Sokan kérdezgettek már minket a Debrecen-Nagyerdei Gyülekezet 350 fős többgenerációs táborairól, és néhány falusi és városi gyülekezet is szervez már ilyen táborokat. De ne rémülj meg, két évtizede mi is 20–40 fős hetekkel kezdtük. Miért vágyakoznak fiatalok, felnőttek, idősebbek 16.-szor is a többgenerációs táborba? Hogyan lehet a közösségépítés hatékony eszközévé tenni az ilyen táborozásokat a falusi és városi gyülekezetekben? A mostani többszörös értelemben is különleges interaktív kurzusra egy-egy gyülekezetből min. 2, max. 4 főt várunk, vagyis feltétlenül hozz magaddal néhány nem lelkészi munkatársat is! Azért van hétvégén ez a rövidebb kurzus, hogy a nem lelkészi munkatársak könnyebben eljöhessenek.

Fedezzük fel együtt a többgenerációs táborozásban rejlő gyülekezetépítő lehetőségeket! Szeretettel hívlak, (nem csak a Tiszántúlról!), mint „őstáborozóst”, hogy felfrissüljünk, és ha eddig nem táboroztattál, akkor azért, hogy inspirációt, segítséget kapj hozzá. Remélem, hogy egymást gazdagíthatjuk fent a hegyen, valós tábori (sátoraljaújhelyi Várhegy Üdülő) környezetben tartandó szemléletformáló továbbképzésen!

Tematika:

1. Missziói alapvetés: a többgenerációs tábor helye, szerepe a gyülekezetépítésben.
2. Hogyan jut el egy gyülekezet oda, hogy többgenerációs tábort szervezzen?
3. A tábor lelki tartalmáról: témaválasztás, felkészülés, munkatársi felkészítés, tábori csoportvezetés, fiatalok és idősebbek szempontjai, stb.
4. A tábor struktúrája, közösségi íve: napirend, lelki és fakultatív programok.
5. A táborozás hogyan lehet (munkatársak, alternatív liturgiák, generációk találkozása, tagok aktivizálása által, utómunka, stb.) a gyülekezet megújulásának eszköze?

Ajánlott irodalom:

- PÜSKI LAJOS: *Többgenerációs nagytábor*, In: *Confessio* 2010/3 112–117.
- Nagyerdei gyülekezeti újság a Szivárvány évenkénti 8. száma, megtalálható a: www.refnagyerdo.hu honlapon

**A nem lelkészi résztvevőknek is szükséges
jelentkezési lapot kitölteni!**

Az átalakuló népegyház

Kód:
LT*11.4.

Előadók:	Dr. Fazakas Sándor /egyetemi tanár, DRHE Szociáletikai és Egyházsociológiai Tanszék/ Kovács Krisztián /doktorandusz, DRHE/
Időpont:	2011. május 8–10. (vasárnap este – kedd dél)
Helyszín:	Hét Csillag Konferenciaközpont, Bregdaróc
Csoportlétszám:	20-25 fő
Tanóra:	15
Regisztrációs díj:	12.000 Ft/fő

Magyar teológiai és egyházi szótárunkban a „népegyház” fogalma sokunk számára negatívan cseng, s a hitvalló egyház alternatívájaként egyben ellenpólusaként is értelmezzük. Az egyháznak olyan avított megjelenési formáját értjük alatta, amely felett már eljárt az idő, s amelyből tovább kellene lépnünk a hitvalló egyház felé, pedig a kortárs nyugat-európai teológiai gondolkodásban a népegyházat mindenképpen az egyház pozitívan megítélt megjelenési formájaként tartják számon. De vajon milyen az a népegyházi forma, amelyet általában kritikával illetünk? Tarthatók azok az ismérvek, amelyek még a közelmúltban karakterizálták a népegyházat, s amelyek szerint „a keresztség áthagyományozása, az egyházi szolgálat alkalmankénti igénylése, a lelkész személye iránti érdeklődés, az istentiszteletről és más gyülekezeti alkalmakról való távolmaradás, a keresztyén etika sajátos értelmezése, és az egyháztagok hitismeretének deficitje” jellemzi ezt az egyházi formát? Ugyanakkor fel kell tenni a kérdést a hitvalló egyház definícióját illetően is: mit is értünk pontosan az alatt? Nem egy rosszul értelmezett, történelmileg meghatározott és egyben megterhelt ideál lebeg a szemünk előtt?

A kurzus célja, hogy „rehabilitálja” és tisztázza a sokszor rosszul értelmezett népegyház-fogalmunkat; rendszeres teológiai és egyháztörténeti megközelítésben felvázolja a népegyház és hitvalló egyház közötti különbségeket; s megvilágítsa azokat az egyház-teoretikai gyakorlati lehetőségeket, illetve kihívásokat, amelyekkel számolnunk lehet, illetve kell is, az igehirdetés, az istentisztelet megformálása, az egyház közéleti szerepvállalása, a gyülekezetépítés és a gyülekezetvezetés terén, hiszen – a téma neves szakembere, a kiel-i egyház-teoretikus, Reiner Preul szerint – „a népegyháznak kibernetikai szempontból nem létezik alternatívája”.

Tematika:

1. A népegyház és hitvalló egyház bibliai, illetve bibliai teológiai megközelítése, a „qahal, ‘am, ekklesia” stb. fogalmak jelentősége a témára nézve.
2. Az egyházról szóló dogmatikai tanítás felvázolása.
3. A népegyház és hitvalló egyház történelmi interpretálása, megkülönböztetése.

4. Népegyház számokban és szociológiai felmérésekben.
5. A népegyház vége?
6. A népegyház fogalmának mai értelmezése a német (nyugateurópai) teológiában.
7. Új és megújuló lehetőségek egy megváltozott népegyházi keretben.
8. A népegyház részvétele a (civil) társadalomban: politika, kultúra, diakónia, oktatás.
9. Egyház- és gyülekezetvezetési konzekvenciák.

Ajánlott irodalom:

- BARTH, KARL: *Három előadás* 1. Népegyház – szabad egyház – hitvalló egyház. (Debrecen, 1937.)
- FAZAKAS SÁNDOR: „Új egyház felé?” Debrecen, 2000, 46–71.
- FAZAKAS SÁNDOR: *Népegyház – krízis vagy lehetőség*, Theológiai Szemle 1994. 1. 332–344.
- HUBER, WOLFGANG: *Egyház a korszakváltás idején*, Budapest, Kálvin Kiadó, 2002.
- *Magyar református önismereti olvasókönyv*, Budapest, Kálvin Kiadó, 1997. 271–360.

„... hol szorít a cipő?”

Kód:
LT*11.5.

Előadó:	Dr. Kis Médea /lelkipásztor/
Időpont:	2011. május 15–17. (vasárnap este – kedd dél)
Helyszín:	Megbékélés Háza, Berekfürdő
Csoportlétszám:	15-20 fő
Tanóra:	15
Regisztrációs díj:	12.000 Ft/fő

A kurzus célja: a lelkészek szakmai hatékonyságának növelése a szolgálat során jelentkező kihívások és dilemmák megnyugtató reflektálása által. Formája: csoportos *coaching*. Kiknek szól? Azoknak, akik odaadással igyekeznek betölteni hivatásukat, és akikben él a vágy, hogy továbbra is hitelesnek és hűségesnek találtassanak. Ennek érdekében nem félnek rápillantani szolgálatuk árnyékosabb oldalára, meglátni kézenfekvő lehetőségeket maguk körül és rejtett erőforrásokat önmagukban. A csoportmunka vezetett és védett közegében bátrabban fogalmaznak meg közös kérdéseket, és szívesen ragadnak meg eddig érintetlenül hagyott, vagy új eszközöket olyan változások elindításához vagy végbeviteléhez, amelyek által egészségesebb lesz az általuk (is) irányított szervezet, kellemesebb a légkör, őszintébbek az emberi kapcsolatok, messzebbre világító a bizonyágtétel. A közös munka előfeltétele a szív mélyén magunkkal hozott ima: „Hiszek, Uram, légy segítségül hitetlenségemben!” Amit a tréning vezetője hoz magával: biblikus megalapozottság, mélylélektani irányultság, etikai elkötelezettség, pásztori lelkület és gyakorlottság.

Tematika:

1. Visszatekintés az egyéni kezdetekre. A közösen hordozott terhek közül azok számbavétele, amelyekre a jelenlévők szándéka szerint igény mutatkozik. Az itt és most elérhető célok meghatározása.
2. Saját szervezeti struktúra áttekintése, konfliktushelyzetek analizálása és feldolgozása különféle csoportmódszerekkel.
3. A vezetés művészete: amit magunkkal hoztunk, s ami tanulható. Önmenedzsment gyakorlása hétköznapi vezetői szituációk újraalkotásával. A jelenlévők aktív részvételére építő közös munka a Kálvin által oly fontosnak tartott *taníthatóság* irányába formál: saját magam és a rám bízott gyülekezetet vagy intézményt átjárhatóbbá és otthonosabbá tenni az erő, szeretet és józanság lelke számára. A szakmai frissülés és személyes hatékonyság tapasztalata mellé az Isten előtti elcsendesedés lehetőségét is kínálja és segíti a továbbképzés.

Ajánlott irodalom:

- GYÖKÖSSY ENDRE: *Életápolás*, Budapest, Református Sajtóosztály, 1991. 35–49.
- HÉZSER GÁBOR: *Miért?* Budapest, Kálvin Kiadó, 1996. 143–153.

Segítség a nyomorúságban – Lelkigondozás katasztrófa helyzetekben

Kód:
LT*11.6.

Előadók:	Dr. Oliver Gengenbach /krízis lelkigondozó, Németország/ Dr. Hézszer Gábor /psztorálpszichológus, Németország/ Dr. Bodó Sára /egyetemi docens, DRHE Gyakorlati Teológiai Tanszék, Katechetikai Központ/
Időpont:	2011. május 29–31. (vasárnap este – kedd dél); október 23–26. (vasárnap este – szerda du.) 2012. február 12–15. (vasárnap este – szerda d.u.)
Helyszín:	Berekfürdő, Megbékélés Háza
Csoportlétszám:	20-25 fő
Tanóra:	60 (további 10 kreditpont szerezhető házi dolgozat elkészítésével)
Regisztrációs díj:	35.000 Ft/fő

A természeti és emberi mulasztásból történő katasztrófák lelkileg, pszichésen is különleges terhet rónak a katasztrófát átélő emberekre. Különösen megtapasztalható – sajnos állandó jelleggel – a MRE területén élők esetében. Az árvízről, természeti- és ipari katasztrófáktól való félelem mindennapossá vált. A szeretetszolgálat fizikai segítségnyújtása mellett lelkigondozói támogatást is fel kell kínálnunk a szenvedőknek, azonban erre sok esetben nincs

képzettségünk, felkészületlenül ér bennünket a feladat és a kihívás. Ezért alakult ki nyugat-európában a speciális területeken (mint pl. telefonos-, kórház-, katonaság-, rendőrség-lelkipogozás) történő szolgálatok csoportjában a „lelkipogozás katasztrófahelyzetekben”.

A különleges helyzet azonban sajátos lelkipogozói eljárásokat kíván, mint pl. a traumás és poszt-traumás élethelyzetek kezelése. Ahhoz, hogy a lelkész szolgálati területén vagy országos katasztrófáknál (pl. balesetek, árvíz, természeti- ipari katasztrófák stb.) segíteni tudjon, megfelelő elméleti ismeretek és gyakorlati eljárások elsajátítása szükséges. Ehhez kínál lehetőséget a kurzus.

A tanfolyamot összességében 60 órára tervezzük. A képzésbe a katasztrófa-lelkipogozás egyik legjobb német szakemberét is bevonjuk, aki Hézszer Gáborral együtt készíti fel a résztvevőket erre a tevékenységre, a kettős vezetéssel az esetleges nyelvi akadályok is elhárulnak. A németországi szakmai háttér egy hitelesítő oklevél kiadását is lehetővé teszi.

Tematika:

1. Bevezetés a pszicho-traumatológiába
2. Bevezetés a stressz-feldolgozásba
3. A pszichikai trauma s annak hatása a segítőkre
4. Stressz feldolgozás megrázó események után
5. Krízisintervenció
6. Utógogozás
7. Csoportmunka
8. Szerepjátékok – esettanulmányok

Ajánlott irodalom:

- HÉZSER GÁBOR: *A pásztori pszichológia gyakorlati kézikönyve*, Budapest, Kálvin Kiadó, 2002.
- HÉZSER GÁBOR: *Miért?* Rendszerszemlélet és lelkipogozói gyakorlat, pasztorálszichológiai tanulmányok, Budapest, Kálvin Kiadó, 1996.

A német előadások fordításáról gondoskodunk!
Csak azok jelentkezését várjuk, akik mindegyik kurzuson részt tudnak venni!

Egyházunk krízise – mint lehetőség (3.)

Hogyan hozzuk embereket gólyhelyzetbe?

Avagy: hogyan segíthetjük az érdeklődőket a megtérés felé?

Előadók:	Dr. Gaál Sándor /egyetemi docens, DRHE Missziói és Felekezettudományi Tanszék/ Püski Lajos /lelkipásztor, Debrecen-Nagyerdő/
Helyszín:	Berekfürdő, Megbékélés Háza
Csoportlétszám:	20-25 fő
Tanóra:	15
Regisztrációs díj:	12.000 Ft/fő

Egyházunk krízisét, mint missziói lehetőséget vizsgáljuk ebben az önálló egységekből álló sorozatban, melybe most is be lehet kapcsolódni.

Az érdeklődéstől a hitben és szolgálatban való elköteleződésig vezető folyamat első részét, a hitre jutáshoz vezető kezdő lépéseket fogjuk részletesen elemezni. A megtérés összetett lelki folyamatában jelen van a Szentlélek munkája, a másik ember felelőssége; mi most a magunk lehetőségeit és feladatát fogjuk vizsgálni.

A gyakorlatiasságot és életszerűséget segítő, találkozunk majd felnőttként megtért testvérekkel, akiket a kurzus résztvevői kérdegethetnek akadályokat is legyőző lelki keresésük és megtérésük tanulságos részleteiről. A tapasztalatokat közösen fogjuk elemezni.

A vallásos neveltetést nem vagy csak hiányosan kapott, de érdeklődő felnőttek személyes hitre és elköteleződésre segítése a falusi és városi gyülekezetek jövőjét megalapozó, ezért kiemelt fontosságú része küldetésünknek. Szeretettel várjuk közös gondolkozásra, hogy áldásosabb legyen szolgálatunk ezen a „járatlan” úton.

Tematika:

1. Keressünk kapcsolódási pontokat!
2. Bontsuk le az akadályokat!
3. A hitbeli döntés szükségességét hogyan mutathatjuk meg?
4. Legyen külön alkalom is az érdeklődőknek!
5. Beszélgetés felnőttként megtértekkel.
6. A beszélgetés tanulságainak elemzése.
7. Tanuljunk és tanítsuk ezeket a missziói lépéseket.
8. Összegzésként személyes vallomások.

Ajánlott irodalom:

- DOUGLASS, KLAUS: *Az új reformáció*, Budapest, Kálvin Kiadó, 2002.

Istentiszteletünk mai új alternatívái 1.

Kód:
LT*11.8.

Előadók:	Dr. Fekete Károly /egyetemi tanár, DRHE Gyakorlati Teológiai Tanszék/ Csoma Judit /doktorandusz DRHE – lelkipásztor, Berekfürdő/
Időpont:	2011. október 2-4. (vasárnap este – kedd dél)
Helyszín:	Hét Csillag Konferenciaközpont, Beregdaróc
Csoportlétszám:	20-25 fő
Tanóra:	15
Regisztrációs díj:	12.000 Ft/fő

Egyre nagyobb az igény lelkészek és gyülekezeti tagok részéről egyaránt az istentiszteleti reformra, a liturgia megújulására, illetve megújítására, az új istentiszteleti formák bevezetésére. Amíg azonban ez nem ölt hivatalos formát, addig sem kell feltétlenül stagnálnunk a „hagyományos” formák mellett, hiszen sokszor érezzük, hogy a rendelkezésünkre álló istentiszteleti keretek nem mindenki számára

érthetőek, s nem minden alkalommal felelnek meg a résztvevők igényeinek, ízlésének, teológiai, kulturális stb. beállítottságának, nem elég interaktívak, olykor túl merevek. Éppen ezért szeretünk, vagy szeretnénk kísérletezni, hogy istentiszteletünk és „Isten tiszteletünk” újabb impulzusokat kapjon. Azonban felvetődik a kérdés: meddig lehet elmenni a próbálkozásokban, az egyéni kísérletezésekben, az egyedi alternatívákban? Hol lehet, és hol kell legyen a határ a missziói szándék, a mindenkit elérni akarás és a teológiai korrektség, az istentisztelet eredeti intenciójának megtartása között?

A szeminárium célja, hogy olyan új istentiszteleti formákat, illetve istentiszteleti elemeket ismertessen meg, amelyek könnyen megvalósíthatók bármely gyülekezetben, kipróbálhatóak kisebb-nagyobb gyülekezeti közösségekben, különböző élethelyzetekben, korcsoportokban.

A gyakorlati megvalósításokon túl azonban a szeminárium teológiai alapvetést is kíván adni az istentisztelet teológiáját illetően, hogy az elképzelések ne váljanak elvtelen kísérletezgetésekké, s hogy az ősi üzenet ne sérüljön az új formáktól.

A szeminárium keretén belül sor kerül különböző formák közös kipróbálására a reggeli- és esti áhítatok keretén belül!

Tematika:

1. Az istentisztelet teológiai kritériumai
2. Istentisztelet és/vagy áhítat?
3. Istentiszteleti formák/alternatívák
4. Új liturgiai alternatívák a „hagyományos” istentiszteleten

Ajánlott irodalom:

- DOUGLASS, KLAUS: *Isten szeretetének ünnepe: az istentisztelet mai formáiról*, Budapest, Kálvin Kiadó, Luther Kiadó, 2005.
- FEKETE KÁROLY (Szerk.): *Reformátusok a kegyelem trónusánál. A magyar református istentisztelet megújulásának teológiai alapelvei*, Budapest, Kálvin Kiadó, 2010.
- PLUSS, DAVID – RAHN MICHAEL (Szerk.): *Beszéljünk az istentiszteletről*, Feedback-módszerek gyűjteménye, Budapest, Kálvin Kiadó, 2010.

Kazuális szolgáltatásaink aktuális kihívásai:

Keresztség 1. 2.

Előadók:

Dr. Hodossy-Takács Előd
/egyetemi docens, DRHE Bibliai Teológiai és
Vallástörténeti Tanszék/
Dr. Peres Imre
/egyetemi tanár, DRHE Újszövetségi Tanszék/
Dr. Fazakas Sándor
/egyetemi tanár, DRHE Szociáletikai és
Egyházszociológiai Tanszék/
Dr. Ferencz Árpád
/egyetemi adjunktus, DRHE Szociáletikai és
Egyházszociológiai Tanszék/
Dr. Fekete Károly /egyetemi tanár, DRHE
Gyakorlati Teológiai Tanszék/
Dr. Gaál Sándor /egyetemi docens, DRHE
Missziói és Felekezettudományi Tanszék/

Időpont:	2011. október 17–18. (hétfő – kedd) és 2011. november 7–8. (hétfő – kedd)
Helyszín:	DRHE
Csoport- létszám:	20-25 fő
Tanóra:	30 (további 10 kreditpont szerezhető házi dolgozat elkészítésével)
Regisztrációs díj:	20.000 Ft/fő

A lelkészi szolgálat jelentős részét képezik a kázust (keresztelés, konfirmáció, házasságkötés megáldása, temetés, valamit úrvacsora) igénylőkkel való találkozás, illetve az azokra való készülés. Azonban fennáll annak a veszélye, hogy a kazuális (és sakramentális) istentiszteletekre és alkalmakra való készülés egyfajta rutinmunkává válik, melynek teológiai megalapozottsága és megalapozása nem minden esetben tisztázott és korrekt, az alkalmak liturgiai megformálása esetleges, a mondanivaló pedig közhelyekben merül ki. Továbbá az sem mindig tisztázott, hogy egy-egy kázus milyen etikai, egyházi előfeltételekkel és következményekkel jár, illetve milyen pásztori-lelkigondozói aspektust igényel.

A kázus-modulok lelkésztovábbképzésben való megjelenítése ezért is indokolt, hogy összefüggő, áttekinthető képet nyújtson egy-egy kázusról a bibliai alapoktól egészen a gyakorlati, sőt egyházi következtetésekig, betekintést nyújtva a legújabb (akár idegen nyelvű) szakirodalomba, illetve kitekintést adva más felekezetek, illetve a világvallások esetleges párhuzamos gyakorlatai iránt.

Jóllehet a teológiai tanulmányai alatt minden lelkipásztor találkozott az adott tematikával, ám az azokról való elméleti és gyakorlati ismereteket 10-12 szemeszterre lebontva, egy-egy különálló diszciplínába ágyazottan sajátúthatta el. Az ilyen továbbképzések célja lenne többek az is, hogy egy viszonylag rövidebb idői intervallumon belül összefüggésében lehetne az adott kázusokkal foglalkozni elméleti és gyakorlati szinten egyaránt. A modulok felépítése minden esetben hasonlóan három egységből állna: bibliikum, rendszeres-, illetve gyakorlati teológia.

A szeminárium végezetével záró házi-dolgozat elkészítésére is van lehetőség, ami újabb 10 kreditpont megszerzését teszi lehetővé.

**A szemináriumra csak azok jelentkezését várjuk,
akik mindkét alkalmon részt tudnak venni,
a dolgozat is csak ebben az esetben kerül elfogadásra.**

Tematika

1. alkalom

1. Keresztelés a szociológiai mutatók tükrében, tapasztalatok megosztása, megbeszélése
2. Ószövetségi előképek és vallástörténeti párhuzamok
3. Újszövetségi tanítás a keresztségről és újszövetségi kereszteségi gyakorlatok
4. A keresztség dogmatikuma
5. Reformátori és újreformátori keresztségértelmezések

2. alkalom

1. A keresztség és a keresztelési gyakorlatunk etikai kihívásai, problémái illetve következményei
2. A keresztelési igehirdetés, és a kazuális istentisztelet kérdései, lehetőségei
3. Lelkigondozói, gyülekezetépítési feltételek és következmények
4. Egyházjogi, felekezet- és vallásközi kitekintés

Kód:
LT*11.10.

Nép, nemzet, vallásosság

Előadók:	Dr. Ferencz Árpád /egyetemi adjunktus, DRHE Szociáletikai és Egyházsociológiai Tanszék/ Kocsis Áron /Doktorandusz DRHE, szociológia- történelem szakos tanár,/
Időpont:	2011. november 14–15. (hétfő – kedd)
Helyszín:	DRHE
Csoportlétszám:	20-25 fő
Tanóra:	15
Regisztrációs díj:	12.000 Ft/fő

Lelkipásztori szolgálatunk során számos alkalommal kell nemzeti ünnepen megszólalnunk akár igehirdetőként, akár megemlékezések szónokaként is. De nem csupán kérügmatis és retorikai feladatokkal illetve kihívásokkal állunk szemben, hanem olyan kérdések is megválaszolásra várnak, mint például a Hímnusz gyakori éneklése, nemzeti lobogó elhelyezése a templomban, szélsőjobbaldali mozgalmak megítélése.

Nem szabad figyelmen kívül hagynunk azt sem, hogy a 21. századi Európában zajlik az a jelenség, amelyet a hírhedt Huntington-elmélet a „kulturák háborújaként” írt le. Az egymásnak feszülő nemzeti és kulturális különbségek óhatatlanul feszültségeket hívnak elő. Az ismeretlentől való félelem a saját kultúra és identitás féltésével párosul. Mindezzel egyidőben, valamilyen formában erre reagálva megjelennek a „szélsőjobbaldali” eszmék is.

Amennyiben a teológia komolyan veszi prófétai tisztét és valóban az egyházi beszéd „kritikus és korrektív” segítője akar lenni, nem mehet el e jelenség mellett szó nélkül. A továbbképző kurzus keretében a következő témákat igyekszünk teológiai, történeti, szociológiai oldalról megközelíteni:

Tematika:

1. Nép, nemzet, identitás
2. Vallásosság és identitás
3. Radikalizmusok és vallásosság

Ajánlott irodalom:

- ÁBRAHÁM BARNA – GEREKEN FERENC – STEKOVICS RITA (Szerk.): *Nemzeti és regionális identitás Közép-Európában*, Piliscsaba, 2003.
- CSÁSZÁR MELINDA – ROSTA GERGELY (Szerk.): *Ami rejtve van, s ami látható*. Tanulmányok Gereben Ferenc 65. születésnapjára, Budapest, Loisir Könyvkiadó – Piliscsaba, PPKE BTK Szociológiai Intézet, 2008.
- HUNTINGTON, SAMUEL P.: *A civilizációk összecsapása és a világtrend átalakulása*, Budapest, Európa Kiadó, 1998
- *Identitás, kultúra, kisebbség: felmérés a közép-európai magyar népesség körében*, Budapest, MTA Kisebbségkutató Műhely, Osiris, 1999.
- ILLÉS PÁL ATTILA (Szerk.): *Felekezetek és identitás Közép-Európában az újkorban*, Piliscsaba, Pázmány Péter Katolikus Egyetem, 1999
- S. SZABÓ PÉTER – GRÜNHUT ZOLTÁN (Szerk.): *Vallás, politika, identitás*, Pécs, 2010.

Eszkatológia és világvége: tévtanítások, populáris kultúra és hitünk

Kód:
LT*11.11.

Előadók:	Dr. Kovács Ábrahám /egyetemi adjunktus, DRHE Dogmatikai Tanszék/
Időpont:	2011. november 21–23. (hétfő – szerda)
Helyszín:	Berekfürdő, Megbékélés Háza
Csoportlétszám:	20-25 fő
Tanóra:	15
Regisztrációs díj:	12.000 Ft/fő

A továbbképzés célja, hogy a gyülekezetek környezetében egyre erőteljesebben megjelenő tévtanításokkal szemben bemutassa a református hitvalló válaszokat, amely a fiatalokat, középkorú és idős gyülekezeti tagjainkat egyaránt érintik. A nem keresztyén tanítások számtalan formában érik el a gyülekezeteinket: a Jehova Tanúi, Adventisták, Mormonok téves tanításai mellett ott láthatjuk a populáris kultúrában (mozi, zene, művészet) a szinkretizmust.

A kurzus arra törekszik, hogy egyrészt hitvalló válaszokat adjon a leggyakrabban felmerült kérdésekre, másrészt rámutasson, milyen magatartással adhatunk választ az egyházi közösségeinkben (ifjúsági, bibliaóra, vasárnapi iskola) megjelenő kihívásra. Az előadásokat közös megbeszélések követik. Fontos lesz az előre kiadott anyagok alapján való egy-egy témakörhöz kapcsolódó beszélgetés. Az olvasmányok a jelenlegi egyházi helyzetet figyelembe véve vannak kiválogatva.

Ajánlott irodalom:

- BENKÓ ANTAL: *Igaz-e, hogy ... közel a világvége ?*: I. Az adventisták, II. Jehova tanúi, Szeged, Agapé, 1994.

- FÁBER ANDRÁS: „Katasztrófák filmen elbeszélve. Világnépe műanyagból”
In: Filmvilág 1986/06 36–41. http://filmvilag.hu/xereses_frame.php?cikk_id=5793
- JONSSON, CARL OLOF: *A 'pogányok ideje' - vajon véget ért? Tanulmány Jehova tanúi végidőszámításairól*, Budapest, 2000.
- PAPP LÁSZLÓ: „Mi állt a tömeges öngyilkosságok hátterében? Szedd magad, és keverd össze”, In: Hetek 2000. 04. 29. (IV/18) http://www.hetek.hu/hit_es_ertekek/200004/szedd_magad_es_keverd_ossze
- SPIER, H. J.: *Ellentétek Jehova tanúi és a Biblia között*.
- SZATMÁRY–TÖRÖK–KOC SIS: *Eszkatológia*, Budapest, 2001.

JELENTKEZÉSI LAP

Jelentkezés 2011. március 1-ig!

Név:

Szül.hely, idő:

Anyja neve:

Lakcím:

Szolgálati hely:

Egyházmegye:

Telefon/fax:

E-mail cím:

A számlát a
következő névre és
címre kérem:

Fizetés módja(*kérjük aláhúzni*): csekk / banki átutalás

Jelentkezés és további információk:

DRHE, Dr. Fazakas Sándor, 4026 Debrecen, Kálvin tér 16. Tel/fax:
52/516-826; e-mail: fazakas.zsuzsa@freemail.hu; tovabbk@drk.hu.

A programfüzet a jelentkezési lappal együtt letölthető a Továbbképző
Intézet honlapjáról: www.lelkesztovabbkepzo.hu

Részt kívánok venni az alábbi szemináriumon:

Kód:

Időpontja:

A program címe:

Kelt: .....

.....

aláírás

Több szemináriumra való jelentkezés esetén a nyomtatvány
fénymásolható! Ilyen esetben szemináriumonként kérjük kitölteni!

**Jelentkezni lehet elektronikus formában is, a kitöltött
jelentkezési lap e-mailben való elküldésével vagy a honlapon
történő regisztrálással.**

MEGRENDELŐ SZELVÉNY

Megrendelem az „Igazság és Élet” c. folyóiratot

_____ példányban.

Megrendelési időszak kezdete (pl.: 2011 év, I. negyedév):

_____ év _____ negyedév

Kipostázott példányt kérek (a megfelelő aláhúzendő):

igen / nem

Letölthető számot kérek (a megfelelő aláhúzendő):

igen / nem

Előfizetési díj egy évre (amely 4 számot tartalmaz):

5.600.- Ft + 1.200.-Ft postaköltség Magyarországon belül;

Határon túliaknak utánvéttel postázzuk. (5600 Ft + postaköltség vagy 25€ + postaköltség).

A www.lelkedstovabbkepzo.hu oldalról történő letöltés esetén nincs postaköltség).

Megrendelő megnevezése: _____

Postázási címe:

Ország: _____

Irányító szám: _____

Város: _____

Utca, házszám: _____

Számlakéző megnevezése (ha eltér): _____

Számlázási címe:

Ország: _____

Irányító szám: _____

Város: _____

Utca, házszám: _____

Fizetés módja (a megfelelő aláhúzendő):

banki átutalással   **postai (sárga) csekken**

Megrendelhető:

Református Továbbképző Intézet, 4026 Debrecen, Kálvin tér 16.

postai címen; +36-52/516-826 faxszámon,

tovabbk@drk.hu e-mail címen vagy regisztráció után

a www.lelkedstovabbkepzo.hu honlapon.

1 Igazság és Élet

2011. I. szám FOLYÓIRAT A LEKIPÁSZTORI ÉS
JANUÁR - MÁJUSI NEVELŐI MUNKA SZÁMÁRA

Ajánlás	3
Igétanulmányok	5
Karcolatok	93
Kitekintés	146

DEBRECEN

Az „Igazság és Élet” c. kiadvány a Vasady Béla, Révész Imre, Szabó Zoltán és Soós Béla által 1935-ben Debrecenben alapított, lekipásztorok, vallásánárok, segédlelkészek és teológusok szolgálatra való készülését segítő folyóirat szellemi örökségét kívánja folytatni.

Tartalma: igétanulmányok ünnep és vasárnapi igehirdetésekhez, kazuális szolgálatokhoz, segédanyag gyermek és ifjúsági munkához, gyülekezetépítéshez valamint teológiai véleményformáláshoz aktuális egyházi és közéleti kérdésekben.

A folyóirat 2011. februárjától napi igemagyarázatot és igehirdetés vázlatot is közöl a Bibliaolvasó kalauz ajánlott igeszakaszaihoz, amely online formában érhető el a www.lelkesztovabbkepzo.hu oldalon.

Az „Igazság és Élet” megrendelhető – már elektronikus változatban, online folyóiratként is!

Jelentkezés és további információk:

DRHE, Dr. Fazakas Sándor
4026 Debrecen, Kálvin tér 16.
Tel/fax: 52/516-826;

e-mail: fazakas.zsuzsa@freemail.hu; tovabbk@drk.hu.

A programfüzet a jelentkezési lappal együtt letölthető a Továbbképző Intézet honlapjáról:

www.lelkesztovabbkepzo.hu